

Пітин М. П.,
д.фіз.вих., професор кафедри теорії спорту та фізичної культури
Хіменес Х. Р.,
к.фіз.вих., доцент кафедри теорії спорту та фізичної культури
Карпа І. Я.,
к. фіз.. вих., ст. викл.кафедри футболу
Ріпак І. М.,
к фіз.. вих., доцент кафедри футболу
Львівський державний університет фізичної культури

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОВІДНИХ ФУТБОЛЬНИХ КРАЇН НА ЗМАГАННЯХ ЛІГИ ЄВРОПИ УЄФА ВПРОДОВЖ 2009-2018 РОКІВ

Футбол, як один з найпопулярніших видів спорту сьогодні багато в чому приносить визнання і поповнює скарбницю слави багатьох країн. З кожним роком зростає бажання представників (клубів) різних країн приймати участь у найпрестижніших футбольних турнірах, зокрема змаганнях Ліги Європи УЄФА. За період 2009-2018 років (з моменту змін у форматі проведення) в 1/16 стадії цих змагань участь прийняли 27 країн, представниками яких була різна кількість клубів. На інших стадіях спостерігалось зменшення кількості країн-учасниць. На стадії 1/8 вдавалось презентувати свої команди 19 країнам. На стадії 1/4 кількість учасників закономірно зменшилася і в досліджуваному періоді склала в загальному 12 країн-учасниць. На стадії 1/2 серед європейських країн було представлено лише 11 учасників загалом. У фінальних матчах за визначений період було представлено лише 6 країн-учасниць. Загалом варто підкреслити популяризацію змагань Ліги Європи УЄФА на світовій футбольній арені. Престижність змагань зростає з року в рік, що відповідно сприяє росту бажання все більшої кількості країн і їх клубів приймати у них участь.

Ключові слова: футбол, країна, динаміка, змагання, Ліга Європи УЄФА.

Питын М. П., Химэнэс К. Р., Карпа І. Я., Ріпак І. М. Представительство ведущих футбольных стран на соревнованиях лиги европы уефа на протяжении 2009-2018 лет. Футбол, как один из самых популярных видов спорта сегодня во многом приносит признание и пополняет казну славы многих стран. С каждым годом растет желание представителей (клубов) различных стран участвовать в самых престижных футбольных турнирах, в том числе соревнованиях Лиги Европы УЕФА. За период 2009-2018 годов (с момента изменений в формате проведения) в 1/16 стадии этих соревнований участие приняли 27 стран, представителями которых было разное количество клубов. На других стадиях наблюдалось уменьшение количества стран-участниц. На стадии 1/8 удавалось представить свои команды удалось 19 странам. На стадии 1/4 количество участников закономерно уменьшилось и в исследуемом периоде составило в общем 12 стран-участниц. На стадии 1/2 среди европейских стран было представлено только 11 участников в целом. В финальных матчах за определенный период были представлены лишь 6 стран-участниц. В целом следует подчеркнуть популяризацию соревнований Лиги Европы УЕФА на мировой футбольной арене. Престижность соревнований растет из года в год, что соответственно способствует росту желания все большего количества стран и их клубов принимать в них участие.

Ключевые слова: футбол, страна, динамика, соревнования, Лига Европы УЕФА.

Pityn M., Khimenes K., Karpa I., Ripak I. Representative of leading football countries at uefa europa league competitions during 2009-2018. Achievements in the sports are becoming increasingly important for the prestige of countries at the international arena, which contributes to the development of sport in general. Football, as one of the most popular kinds of sport, in many respects brings recognition and replenishes the treasure trove of the glory of many countries. Therefore, every year the desire of representatives (clubs) of different countries to participate in the most prestigious football tournaments, in particular UEFA Europa League competitions, is growing. In particular, for the period of 2009-2018 (since the changes in the format of holding) in the 1/16 stage of these competitions there were took part 27 countries, which represented a different number of clubs. However, the dynamics of their participation was variable, on average from 15 to 18 countries. At other stages, there was a decrease in the number of participating countries. For example, at stage 1/8 19 countries got an opportunity to present their teams. The dynamics of their participation also varied during 2009-2018 - from 9 to 12 teams on average. At stage 1/4, the number of participants naturally decreased and in the studied period was in general made up 12 countries. The dynamics of their participation varied in average 5-7 countries. At stage 1/2 among the European countries, only 11 participants were presented in general, with significant changes in the dynamics of their participation, from 2 to 4 for the selected seasons. In the final matches for a specified period, only 6 countries were represented. At the same time, Spain managed to be represented in finals by seven different clubs. It's indicating a high level of domestic championship. In general, the promotion of the UEFA Europa League competition on the world football arena is worth emphasizing. The prestige of the competition grows year after year, which contributes to the growing desire of more and more countries and their clubs to take part in them.

Keywords: football, country, dynamics, competition, UEFA Europa League.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Події зі сфери футболу стають надбанням

суспільства незалежно від країни та національної приналежності. Досягнення кращих спортсменів, клубних команд та збірних залишаються на перших шпальтах газет в стрічках новин на сайтах Інтернету та довго обговорюються вболівальниками [1, 2, 4, 10].

Беззаперечним лідером в розвитку професійного футболу є Європа, де сконцентровано більшість топових команд. Тут наявні найконкурентніші чемпіонати окремих країн (Англія, Франція, Італія, Іспанія, Німеччина) [2, 3]. Однак, незважаючи на це, представники різних країн, стилів ведення гри, стратегії побудови розвитку футболу зустрічаються у безпосередньому протистоянні на «об'єднаних» змаганнях Європи. Сьогодні одні з наймасштабніших – це «Ліга Європи». Представлення команд у цих змаганнях пов'язане не лише із високим рівнем команди в національному чемпіонаті попереднього року, але й з можливістю покращити своє матеріальне становище, отримати додаткові рейтингові очки, прихильність спонсорів та глядачів [6, 7].

Питанням комерціалізації та професіоналізації видів спорту присвячено багато досліджень [5, 7]. Більшість з них вказують, що ефективність функціонування професійного спорту (окремого виду) залежить від якості проведення змагань. Вона стимулює вболівальників до витрат часу та коштів не лише на безпосередні матчі, але й супроводжуючу продукцію, атрибутику тощо [9].

Таким чином для більшості країн Європи досягнення в найпрестижніших клубних змаганнях є предметом підвищення ринкової вартості команди та її окремих спортсменів. Це можна спостерігати на прикладі команд-світових лідерів «Барселона», «Реал», Манчестер Юнайтед та ін. [10, 11].

Тому в межах нашого дослідження ми вважаємо актуальним вивчити склад учасників на різних стадіях змагань, їхню результативність упродовж кількох років в змаганнях «Ліги Європи» з футболу.

Останні суттєві зміни у системі проведення цих змагань відбулися у сезоні 2009–2010 рр. Кубок УЄФА було переформатовано у змагання «Ліги Європи», що також визначає часові межі для нашого дослідження.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано в межах теми 2. 2. « Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті (№ державної реєстрації 0116U003167) плану науково-дослідної роботи ЛДУФК на 2016-2020 рр.

Мета дослідження: визначити динаміку участі провідних футбольних країн на різних стадіях змагань Ліги Європи УЄФА впродовж 2009-2018 рр.

Методи дослідження. Проведене дослідження носило теоретико-аналітичний характер і виконувалось на основі всебічного вивчення доступних документальних даних, змісту наукової та методичної літератури, джерел та даних інтернету. Також для ґрунтовного аналізу та узагальнення цифрового матеріалу було застосовано методи математичної статистики.

Результати. Змагання «Ліги Європи» УЄФА варто вважати другими за значеннями з найбільш престижних турнірів серед клубних команд. Сюди згідно положення про змагання та регламенту долучаються команди, які борються за чемпіонство у своїх національних чемпіонатах.

Для з'ясування складу команд-учасниць цього престижного турніру, попередньо нами визначено необхідність вивчення представництва країн в змаганнях відповідної стадії. Це дало можливість з'ясувати конкурентність того чи іншого національного чемпіонату порівняно з іншими.

Виходячи з особливостей проведення змагань Ліги Європи УЄФА, основні раунди змагань доцільно розглядати зі стадії 1/16 (табл. 1).

Таблиця 1

Представлення країн в змаганнях Ліги Європи (2009–2018 рр) на стадії 1/16

№	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
1.	Австрія	–	1	1	–	1	1	1	–	1
2.	Англія	3	2	3	4	2	3	3	2	1
3.	Бельгія	3	2	3	2	1	2	1	3	–
4.	Білорусія	–	1	–	1	–	–	–	–	–
5.	Болгарія	–	–	–	–	1	–	–	1	1
6.	Греція	1	2	2	1	1	1	1	2	1
7.	Данія	1	–	–	–	1	1	1	1	1
8.	Ізраїль	1	–	–	–	1	–	–	1	–
9.	Іспанія	4	2	3	2	3	3	4	3	4
10.	Італія	2	1	2	3	4	5	3	2	4
11.	Казахстан	–	–	–	–	–	–	–	–	1
12.	Кіпр	–	–	–	–	–	–	–	1	–
13.	Нідерланди	3	3	4	1	2	3	–	2	–
14.	Німеччина	4	2	2	4	2	2	4	2	2
15.	Польща	–	1	2	–	–	1	1	1	–
16.	Португалія	2	4	3	1	2	1	3	–	2
17.	Румунія	1	–	1	2	–	–	–	1	1
18.	РФ	1	4	2	3	2	2	2	3	2

19.	Сербія	-	-	-	-	-	-	-	-	2
20.	Словаччина	-	-	-	-	1	-	-	-	-
21.	Туреччина	2	1	2	1	1	2	2	3	-
22.	Україна	1	2	1	3	4	2	1	1	1
23.	Франція	2	2	-	2	1	1	2	2	3
24.	Чехія	-	1	1	2	2	-	1	1	1
25.	Швейцарія	-	1	-	-	-	1	2	-	-
26.	Швеція	-	-	-	-	-	-	-	-	1
27.	Шотландія	-	1	-	-	-	1	-	-	1

Виходячи з отриманих даних бачимо, що загалом на цій стадії змагань впродовж визначеного періоду було представлено 27 країн. Певна кількість країн була представлена не однією, а кількома футбольними клубами у межах проведення змагань за окремими роками. Проте до групового раунду команди проходять велике сито кваліфікації. Тобто можна говорити про представництво другого складу 32 найсильніших команд континенту. Багато країн мали поодинокі представництва у змаганнях на цій стадії Ліги Європи. Серед них: Білорусія, Болгарія, Ізраїль, Казахстан, Кіпр, Сербія, Словаччина, Швеція та Шотландія. Ще ряд країн децю частіше приймали участь на стадії групового раунду. Серед них: Австрія, Греція, Данія, Нідерланди, Румунія, РФ, Україна, Хорватія, Польща, Швейцарія та Шотландія. Незначна група країн, які традиційно домінують на найбільших змаганнях з футболу була представлена на усіх турнірах Ліги Європи на стадії 1/16 змагань. Здебільшого вони були представлені не одним, а кількома спортивними клубами. Серед цих країн Англія, Бельгія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Німеччина, Португалія, Україна та Франція.

Найбільшу кількість разів представляли свою країну на стадії групового раунду змагань Ліги Європи команди Іспанії та Італії (понад 25 разів). Низка країн була представлена на цій стадії змагань в межах від 20 до 25 разів загалом. Це Англія, Німеччина, РФ. Зі зменшенням кількості участі, представництво країн збільшується. Це засвідчує обернено пропорційну залежність. Серед країн, які були представлені на груповій стадії від 15 до 20 разів такі: Нідерланди, Португалія, Бельгія, Україна, Франція.

Загалом найбільша кількість країн делегували свої клуби на змагання Ліги Європи до стадії 1/16 не більше 10 разів. Загалом (за період 2009-2018 років) у їх числі Чехія, Австрія, Данія, Польща, Румунія, Швейцарія, Болгарія, Ізраїль, Шотландія, Білорусія, Сербія, Казахстан, Кіпр, Словаччина та Швеція. Визначення динаміки загальної кількості країн команди яких одночасно перебували на груповій стадії змагань Ліги Європи в 2009-2018 рр. виявило результати представлені на рис. 1.

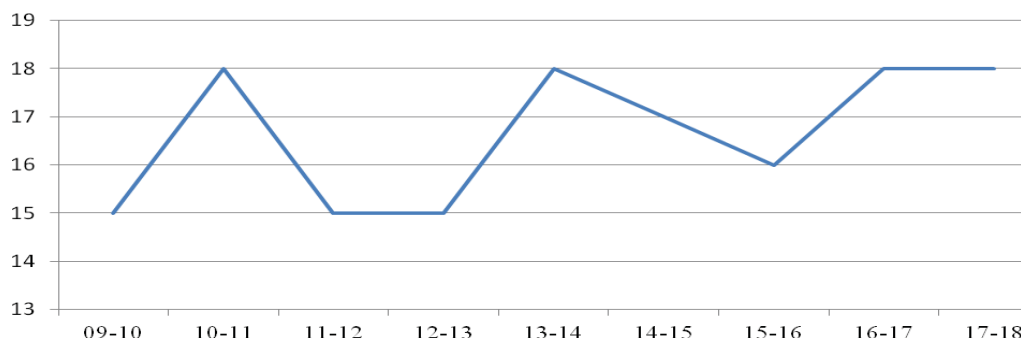

Рис. 1. Динаміка кількості країн, що представлені (одною/різними командами) на груповій стадії змагань Ліги Європи (2009–2018 рр).

Упродовж зазначеного періоду не спостерігається певної стабільності загального числа країн, що делегували своїх представників до стадії 1/16 розіграшу змагань Ліги Європи. Кількість країн коливається в межах від 15 до 18 у різні періоди. Найменша кількість зафіксована в сезонах 2009-2010 та 2011–2013 років. Найвища варіативність та представництво країн відзначається в сезонах 2010-2011, 2013-2014 та 2016–2018 років.

Наступною стадією змагань є 1/8. У ній склад учасників зазнавав певних змін за кількістю та представництвом країн та відповідно футбольних клубів (табл. 2).

Таблиця 2

Представлення країн в змаганнях Ліги Європи (2009–2018 рр) на стадії 1/8

№	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
1.	Австрія	-	-	-	-	1	-	-	-	1
2.	Англія	2	2	2	3	1	1	3	1	1
3.	Бельгія	2	-	1	1	1	1	2	3	-
4.	Данія	-	-	-	-	-	-	-	1	-
5.	Болгарія	-	-	-	-	1	-	-	-	-

6.	Греція	1		1	-	-	-	-	1	-
7.	Іспанія	2	1	3	1	3	2	4	1	2
8.	Італія	1	-	1	2	3	5	1	1	2
9.	Кіпр	-	-	-	-	-	-	-	1	-
10.	Нідерланди	-	3	3	-	1	1	-	1	-
11.	Німеччина	3	1	2	1	-	1	2	2	2
12.	Португалія	2	3	1	1	2	-	2	-	1
13.	Румунія	-	-	-	1	-	-	-	-	-
14.	РФ	1	3	3	1	1	2	-	2	3
15.	Франція	2	1	-	1	1	-	-	1	2
16.	Україна	-	1	1	-	-	2	1	-	1
17.	Туреччина	-	-	1	1	-	1	1	1	
18.	Чехія	-	-	-	1	1	-	1	-	1
19.	Шотландія	-	1	-	-	-	-	-	-	-

Можна спостерігати, що загалом на цій стадії змагань впродовж визначеного періоду було представлено лише 19 країн. Усі вони мали різне представництво в різні роки проведення змагань. Деякі з країн-учасники були представлені не одним, а кількома футбольними клубами у межах проведення змагань в окремі роки.

Багато країн мали поодиноким представництвом у змаганнях на цій стадії змагань Ліги Європи. Серед них: Австрія, Данія, Болгарія, Греція, Кіпр, Румунія, Шотландія. Кілька країн, свою чергою, мали дещо більше представництво за кількістю учасників на цій стадії. Серед них: Нідерланди, Франція, Україна, Туреччина, Чехія.

Група країн, які традиційно домінують щодо розвитку футболу була представлена на усіх турнірах Ліги Європи на стадії 1/16 змагань. Їх зазвичай представляли не один, а кілька спортивних клубів. Серед цих країн Англія, Бельгія, Іспанія, Італія, Німеччина, РФ. Їхній склад відповідає попередньому етапові. Проте кількість команд для кожної з них закономірно зменшується на 1-2 позиції.

Загалом найбільшу кількість разів делегувала команди для участі в Лізі Європи на цій стадії Іспанія (близько 20 разів). Дещо меншу кількість разів на них була представлена Англія, Італія та РФ (по 16 разів). Далі по спадаючій вилаштувалося багато команд. Від 14 до 2 разів у зазначених змаганнях приймали участь футбольні клуби (представники) національних чемпіонатів Португалії (12 разів), Бельгії (11 разів), Нідерландів (9 разів), Франції (8 разів), України (6 разів), Туреччини (5 разів), Чехії (4 рази), Греції (3 рази) та Австрії (2 рази). Низка країн спромоглися представити лише по одному учаснику, які, при цьому, дійшли до стадії 1/8 Ліги Європи в часовому проміжку 2009-2018 років. Це Данія, Кіпр, Болгарія, Румунія, Шотландія.

Визначено, що чисельність країн-учасниць Ліги Європи упродовж усього проаналізованого періоду залишалася відносно сталою. В межах від 9 до 12 країн, що представлені різною кількістю футбольних колективів. Зміни загальної кількості країн, що представлені на змаганнях були хвилеподібними. Дещо менша кількість (9 країн) спостерігалася у 2009-2011 та 2014-2016 роках. Найвища варіативність складу учасників Ліги Європи УЄФА зафіксована в сезоні 2017-2018 року – 12 країн, що делегували свої команди до стадії 1/8 змагань.

Наступна стадія змагань (1/4) ще більше загострює конкуренцію між командами та відповідно зменшує кількість країн представлених у змаганнях Ліги Європи (табл. 3).

Таблиця 3

Представлення країн в змаганнях Ліги Європи (2009-2018 рр) на стадії чверть фіналу

№	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
1.	Англія	2	-	-	3	-	-	1	1	2
2.	Бельгія	1	-	-	1	1	1	-	2	-
3.	Іспанія	2	1	3	-	2	1	3	1	1
4.	Італія	-	-	-	1	1	2	-	-	1
5.	Нідерланди	-	2	1	-	1	-	-	1	-
6.	Німеччина	2	-	2	-	-	1	1	1	1
7.	Португалія	1	3	1	1	2	-	1	-	1
8.	РФ	-	1	-	1	-	1	-	-	1
9.	Туреччина	-	-	-	1	-	-	-	1	-
10.	Україна	-	1	1	-	-	2	1	-	-
11.	Франція	-	-	-	-	1	-	-	1	1
12.	Чехія	-	-	-	-	-	-	1	-	-

За отриманими результатами бачимо, що загалом на цій стадії змагань впродовж визначеного періоду було представлено лише 12 країн. Усі вони мали різне представництво у різні роки проведення змагань. На цій стадії змагань Ліги Європи жодна з країн не мала традиційного представлення упродовж усього проаналізованого періоду (2009-2018 роки).

Багато країн мали поодинокі представлення своїх клубів упродовж 2009-2018 років. Серед них такі як Туреччина, Франція, Чехія. Дещо більше фактів участі наявно в представників національних чемпіонатів Англії, Італії, Німеччини, України, РФ, Нідерландів. Найбільшою кількістю учасників змагань Ліги Європи на цій стадії відзначилася Іспанія. На усіх змаганнях, окрім сезону 2012-2013 років, вона була представлена як мінімум однією командою.

Визначення кількісного представництва різних країн на стадії 1/4 змагань Ліги Європи вказало, що найбільше представництво за кількістю команд виявилось в Іспанії. Вона 14 рази упродовж 2009-2018 років була представлена на стадії 1/4 стадії цих змагань. Ряд країн мали наближено однакову кількість участей їхніх команд. Серед них Португалія, Англія, Німеччина. Значно рідше у змаганнях Ліги Європи приймали участь футбольні клуби Бельгії, України, Нідерландів, Італії, РФ, Франції, Туреччини та Чехії.

Вища стадія змагань позначилася меншою загальною кількістю команд-учасниць на змаганнях цього рівня (рис. 2).

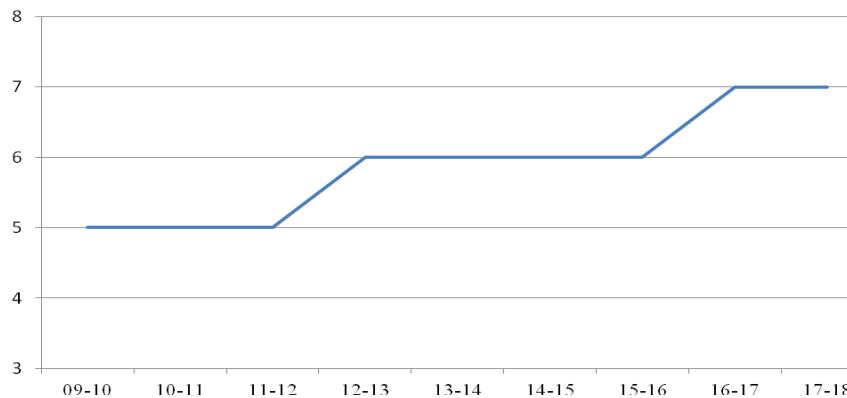

Рис. 2. Динаміка кількості країн, що представлені (одною/різними командами) на стадії чверть фіналу змагань Ліги Європи (2009–2018 рр).

Поступово кількість країн, з національних чемпіонатів яких футбольні клуби змогли дістатися до стадії 1/4 змагань Ліги Європи підвищилася з 5 до 7 країн. Така тенденція спостерігалася у сезоні 2012-2013 та у подальшому ще раз у 2016-2017 роках. Дещо менш варіативною є ситуація для стадії 1/2 змагань (табл. 4).

Таблиця 4

Представлення країн в змаганнях Ліги Європи (2009–2018 рр) на стадії півфіналу

№	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
1.	Англія	2	-	-	1	-	-	1	1	1
2.	Австрія	-	-	-	-	-	-	-	-	1
3.	Бельгія	-	-	-	1	-	-	-	1	1
4.	Іспанія	1	1	3	-	2	1	1	-	-
5.	Італія	-	-	-	-	1	2	-	-	-
6.	Нідерланди	-	-	-	-	-	-	1	1	-
7.	Німеччина	1	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Португалія	-	3	1	1	1	-	-	-	-
9.	Франція	-	-	-	-	-	-	-	1	1
10.	Туреччина	-	-	-	1	-	-	-	-	-
11.	Україна	-	-	-	-	-	1	1	-	-

Загалом аж одинадцять країн спромоглися делегувати конкурентних представників. З цієї кількості тільки клуби Іспанії були представлені на більшості змагань упродовж аналізованого періоду. Відзначимо також участь у низці змагань футбольних команд Англії та Португалії. Меншою в кількісному відношенні була участь команд з інших країн.

У фіналах змагань Ліги Європи були представлені команди усього з шести країн (табл. 5).

Таблиця 5

Представлення країн в фіналах змагань Ліги Європи (2009–2018 рр.)

№	Країна, яку представляють команди	Сезон (кількість команд)								
		09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17	17-18
1.	Англія	1	-	-	1	-	-	1	1	-
2.	Іспанія	1	-	2	-	1	1	1	-	1
3.	Нідерланди	-	-	-	-	-	-	-	1	-
4.	Португалія	-	2	-	1	1	-	-	-	-
5.	Україна	-	-	-	-	-	1	-	-	-
6.	Франція	-	-	-	-	-	-	-	-	1

Найбільше фіналістів представив національний чемпіонат Іспанії – 7 учасників. Були сезони змагань (2011-2012 та 2012-2013 рр.), в котрих фінали були виключно португальським та іспанським відповідно. Усі інші країни наближено однаково були представлені в фіналах Ліги Чемпіонів, до 4 разів.

Цікавою є динаміка кількості країн, команди яких беруть участь в тій чи іншій стадії змагань Ліги Європи (рис. 3).

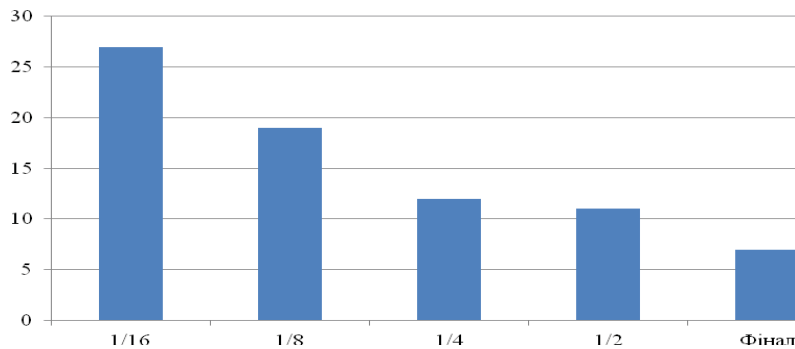

Рис. 3. Кількість країн, команди яких були представлені на змаганнях Ліги Європи (2009–2018 рр) на різних стадіях змагань.

Після раунду 1/16 можна помітити, що загальна кількість країн незначно зменшується з 27 до 19. У подальшому кількісні показники теж зменшуються, проте не так стрімко. Майже відсутні відмінності між 1/4 та 1/2 та дещо менша кількість у фіналах змагань.

Згідно проведеного дослідження простежується ряд яскравих лідерів, які фактично утримують провідні позиції упродовж 2009-2018 років. Якщо на стадії 1/16 Ліги Європи впродовж зазначеного періоду країн-учасниць налічується 27, то до фіналу фактично потрапляли лише 6, серед яких, доречі, і Україна. Проте явним лідером на сьогодні залишається Іспанія, яка мала найширше представництво (7 команд) у фінальних матчах Ліги Європи 2009-2018 років. Отримані результати вказують з одного боку на активізацію футбольного життя у більшості європейських країн, проте, з іншого – свідчать про суттєву нерівність у підготовленості спортсменів і розвиткові футболу загалом у цих країнах.

Висновки. Змагання Ліги Європи є одними з провідних клубних змагань та об'єднують найсильніших представників національних чемпіонатів країн Європи.

У змаганнях Ліги Європи на різних стадіях впродовж останніх кількох сезонів (2009-2018 рр) приймали участь значна кількість країн, що активно розвивають футбол на своїх теренах. Таким чином на стадії 1/16 було загалом представлено 27 європейських країн, 1/8 – 19; 1/4 – 12, 1/2 – 11 та у фіналах 6 країн відповідно. Найбільше представництво в Лізі Європи мають національні чемпіонати таких країн: Англія, Бельгія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Німеччина, Португалія, Франція. Іспанія, своєю чергою характеризується найширшим клубним представництвом (7 клубів) на рівні фінальних матчів Ліги Європи.

Література

1. Безмылов Н. Н. Комплексная оценка уровня подготовленности баскетболистов в профессиональные клубы при проведении ежегодной процедуры драфта в НБА / Н. Н. Безмылов, О. А. Шинкарук, Е. А. Митова. // Фізична культура спорт та здоров'я нації. – 2016. – №2. – С. 112–119.
2. Борисова О. В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса) : монография. – Киев : Центр учебной литературы, 2011. – 310 с.
3. Всесвітня федерація футболу. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fifa.com/>.
4. Костюкевич В. М. Управление тренировочным процессом футболистов в годичном цикле подготовки: монография 2-е изд. / В. М. Костюкевич. – Киев : КНТ, 2016. – 683 с.
5. Кошеваров О. Л. Вплив професійних організованих змагань на підвищення конкурентоспроможності футбольних клубів Європи / О. Л. Кошеваров. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №18. – С. 77–82.
6. Литинская Е. А. Аксиология спорта высших достижений в современном обществе : дис. канд. филос. наук : 09.00.11 / Литинская Е. А. – Москва, 2013. – 157 с.
7. Лісенчук Г. Структура фізичної підготовленості футболістів / Г. Лісенчук, О. Попов, О. Хоменко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 3. – С. 21-23.
8. Ніколаєнко В. В. Особливості розвитку футболу на сучасному етапі / В. В. Ніколаєнко, О. В. Байрачний // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 3. – С. 17-20.
9. Шевченко О. А. Правовая доктрина регулирования труда в сфере профессионального спорта и пути ее реализации в России : [монография] / О. А. Шевченко. – М. : ООО Проспект, 2015. – 371 с. (44)
10. Vargas F. S. Fundamental Movement Skills and Their Application to Sports Initiation : Document of the INEF de Barcelona / F. S. Vargas. – Barcelona : The Instituto Nacional de Educación Física de Barcelona University of Barcelona, 2005. – 27 p.
11. Wein H. Futbol a la medida del nino / H. Wein. – Gradagymnos, 2004. – Vol. 1–2.

References

1. Bezmylov N. N., Shynkaruk A. A., Mitova E. A. (2016). Comprehensive assessment of the basketball players' preparedness level in professional clubs during the annual draft procedure in the NBA. *Physical culture sport and health of the*

nation, 2, 112–119.

2. Borisova O. V. (2011). Modern professional sport and its development in Ukraine (on the material of tennis). Kiev : Learning Center.

3. World Football Federation. Retrieved December 6, 2018, from <http://www.fifa.com/>

4. Kostyukevich V. M. (2016). Management of the football players' training process in the annual training cycle. Kiev : KNT.

5. Koshevarov O. L. (2016). Effect of Professional Organized Competitions on Increasing the Competitiveness of Soccer Clubs in Europe. *Investments: practice and experience*, 18. 77–82.

6. Litinskaya E. A. (2013). Axiology of highest achievements sports in modern society (PhD dissertation).

7. Lisenchuk G., Popov O., Khomenko O. (2013). Structure of football players' physical preparedness. *Theory and methodics of physical education and sport*, 3. 21-23.

8. Nikolaenko V. V., Baikonsky O. V. (2012) Features of football development at the modern stage. *Theory and methodics of physical education and sport*, 3. 17-20.

9. Shevchenko O. A. (2015). Legal doctrine of labor regulation in the field of professional sports and ways to implement it in Russia. Moscow : OOO Prospect.

10. Vargas F. S. (2005). Fundamental Movement Skills and Their Application to Sports Initiation : Document of the INEFC de Barcelona. Barcelona.

11. Wein H. (2004). Futbol a la medida del nino. Gradagymnos.

УДК 796.011.3.373.62

Панкратов Н.С.

старший преподаватель

Национальный технический университет Украины

«Киевский политехнический институт» имени И.И. Сикорского

СОЦИАЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЦЕССОМ ФОРМИРОВАНИЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ

Многочисленно установлено, в том числе школой проф. Р. Т. Раевского, что здоровый образ жизни (ЗОЖ) является реально работающим способом укрепления и сохранения здоровья, подготовки к активной жизнедеятельности студенческой молодежи.

Вместе с тем, по нашим данным, регулярно используют этот фактор только чуть больше трети студентов. Это связано с тем, что приобщение студентов к ЗОЖ – сложная педагогическая и личностная проблема, оптимальные пути решения которой пока еще не определены в полной мере. Объясняется такое положение дел тем, что предлагаемые мероприятия, как правило, не предусматривают интересы и личный опыт студентов по формированию их образа жизни. Проведя опрос студентов с целью выяснения их мнения о наиболее действенных мерах, создающих реальные предпосылки для полноценного использования всех основных компонентов ЗОЖ, эффективно содействующих укреплению здоровья. К ним на основе факторного анализа отнесены: рациональный труд, рациональное питание, рациональная двигательная активность, суточный режим, закаливание, личная гигиена, психогигиена, отказ от вредных привычек (табакокурения, употребления алкогольных напитков и наркотиков). В результате было выявлено следующее. Рационализацию своего студенческого труда и суточного режима значительная часть студентов связывает, прежде всего, с оптимизацией организации образовательного процесса в вузе. В этой связи 30 % опрошенных нами студентов предлагает начинать учебные занятия с 9-10 ч., с тем чтобы можно было успеть полноценно организовать начало своего рабочего дня (сделать зарядку, позавтракать, без спешки добраться до места учебы).

Ключевые слова: здоровый образ жизни, студенты, двигательная активность, суточный режим, закаливание, личная гигиена, психогигиена.

Панкратов Н.С. Соціальні передумови управління процесом формування здорового способу життя студентської молоді. Багато разів встановлено, що здоровий спосіб життя (ЗСЖ) є реально працюючим способом зміцнення та збереження здоров'я а також підготовки до активної життєдіяльності студентської молоді.

Разом з тим, за нашими даними, регулярно використовують цей чинник тільки трохи більше третини студентів. Це пов'язане з тим, що залучення студентів до ЗСЖ – це складне педагогічне та особистісне питання, оптимальні шляхи вирішення якого поки що не визначені в повному обсязі. Пояснюється це тим, що запропоновані заходи, як правило, не передбачають інтереси та особистий досвід студентів щодо формування їх способу життя. Було проведено опитування студентів з метою з'ясування їх думки про найбільш дієві заходи, які створюють реальні передумови для повноцінного використання всіх основних елементів ЗСЖ, які ефективно сприяють зміцненню здоров'я. До них на основі факторного аналізу віднесені: раціональна праця, раціональне харчування, раціональна рухова активність а також добовий режим та загартовування, особистісна гігієна, психогігієна, відмова від шкідливих звичок тощо. В результаті було виявлене наступне. Раціоналізацію своєї студентської праці та добового режиму значна частина студентів пов'язує з оптимізацією організації освітнього процесу. З огляду на це, 30 % опитаних студентів пропонують починати учбові заняття з 9 – 10 годин з тим, щоб можна було встигнути організувати початок свого